

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **70311** (13) **U**
(51) МПК (2012.01)
C25C 3/00

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

<p>(21) Номер заявки: u 2011 12740</p> <p>(22) Дата подання заявки: 31.10.2011</p> <p>(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 11.06.2012</p> <p>(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 11.06.2012, Бюл.№ 11</p>	<p>(72) Винахідник(и): Єрмоленко Ірина Юріївна (UA), Сахненко Микола Дмитрович (UA), Ведь Марина Віталіївна (UA), Богоявленська Олена Володимирівна (UA), Андрощук Дмитро Степанович (UA)</p> <p>(73) Власник(и): НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ", вул. Фрунзе, 21, м. Харків, 61002 (UA)</p>
--	---

(54) СПОСІБ ЕЛЕКТРОХІМІЧНОГО ПЕРЕРОБЛЕННЯ ПСЕВДОСПЛАВІВ ВОЛЬФРАМУ

(57) Реферат:

Спосіб електрохімічного перероблення псевдосплавів вольфраму включає анодне розчинення вторинної сировини. Поляризацію здійснюють імпульсним струмом густиною 30- 100 А/дм² при тривалості імпульсу $1 \cdot 10^{-1}$ і паузи $1 \cdot 10^{-3}$ с у розчині електроліту, що містить дифосфат і цитрат лужного металу, при температурі 30-40 °С.

UA 70311 U

Корисна модель належить до електрохімічних способів переробки вторинної сировини вольфраму і може бути застосована для одержання товарних продуктів на основі вольфраму і подальшого використання в металургійній, електротехнічній, електровакуумній, хімічній галузях промисловості.

5 Відомий спосіб електрохімічного перероблення вторинної сировини вольфраму [1], який включає електроліз у розчині електроліту, що містить сульфатну кислоту ($1\text{M H}_2\text{SO}_4$). До розчину електроліту періодично вводять окисник (30 %-вий розчин H_2O_2 або $(\text{NH}_4)_2\text{S}_2\text{O}_8$), який сприяє одержанню під час електролізу стехіометричного оксиду вольфраму (VI). Як анод використовують сердечники броньованих снарядів зі сплаву WC-Ni, які завантажують в перфоровану титанову корзину, катод-титанові пластини. Електроліз проводять при циркуляції та фільтруванні електроліту, густині струму 8 A/дм^2 , температурі $25\text{ }^\circ\text{C}$ протягом 8 годин при періодичному струшуванні анодних корзин.

15 Цей спосіб дозволяє розчиняти сплави вольфраму з метою утилізації, але його суттєвим недоліком є використання хімічно агресивних реагентів, низька швидкість анодного розчинення та необхідність використання додаткового вібрування анодних корзин для звільнення поверхні аноду від оксидної плівки.

Відомий спосіб, вибраний за прототип [2], перероблення відходів твердих сплавів на основі карбіду вольфраму шляхом їх анодного розчинення в режимі асиметричного реверсованого струму в електроліті на основі хлоридної або сульфатної кислоти (30-150 г/л). Тривалість дії зворотного струму становить 0,5-2,0 с, співвідношення прямого до зворотного струму дорівнює 5-15. Густина прямого струму: $1,0\text{-}5,0\text{ кА/м}^2$, співвідношення зворотного струму до прямого дорівнює 0,5-2,0. Цей спосіб дозволяє переробляти відходи вольфрамвмісних твердих сплавів. Недоліками цього способу є використання агресивних реагентів, а кисле середовище викликає пасивацію аноду. Водночас виділення значної кількості водню в катодний напівперіод сприяє частковому відновленню оксидів вольфраму, внаслідок чого ефективність електролізу зменшується, оскільки густина струму в катодний напівперіод вища, ніж в анодний. Використання катодної поляризації зумовлює підвищення витрат електрики.

В основу корисної моделі поставлено задачу інтенсифікації анодного розчинення псевдосплавів вольфраму і зниження витрат електрики шляхом запобігання утворенню на поверхні сплаву пасивуючих шарів, що дозволяє формувати розчинні сполуки сплавотвірних компонентів (W, Co, Ni) і без перешкод відводити продукти розчинення з прианодного простору.

Поставлена задача вирішується тим, що у способі електрохімічного перероблення псевдосплавів вольфраму, що включає анодне розчинення вторинної сировини, поляризацію здійснюють імпульсним струмом густиною $30\text{-}100\text{ A/дм}^2$ при тривалості імпульсу $1\cdot 10^{-1}$ і паузи $1\cdot 10^{-3}$ с у розчині електроліту, що містить дифосфат і цитрат лужного металу, при температурі $30\text{-}40\text{ }^\circ\text{C}$.

40 За означеним способом перероблення псевдосплавів вольфраму під час імпульсу струму відбувається прискорення процесу окиснення компонентів сплаву з утворенням розчинних сполук. Водночас, в період паузи, відбувається процес адсорбції лігандів, десорбції продуктів і відведення розчинних продуктів реакції з прианодного простору. Таким чином, застосування режиму програмованого електролізу сприяє інтенсифікації анодного розчинення вольфрамвмісних псевдосплавів при їх рециклінгу і зниження витрат електрики за рахунок прискорення стадії іонізації компонентів сплаву.

45 З отриманих розчинів в наступних операціях можна одержувати товарні продукти у вигляді оксиду вольфраму (VI), пара вольфрамату, а також осадження покриття сплавом NiW або CoW.

Приклад 1

Зразок зі сплаву вольфраму BK8 розчиняли у водному розчині електроліту, що містить дифосфат і цитрат лужного металу, тривалості імпульсу $1\cdot 10^{-2}$ і паузи $1\cdot 10^{-2}$, густині струму 50 A/дм^2 , температурі $50\text{ }^\circ\text{C}$ протягом 60 хв. Швидкість розчинення сплаву становить $10,8\text{ г/дм}^2\cdot\text{хв}$.

50 Приклад 2

Зразок зі сплаву вольфраму BK15 розчиняли у водному розчині електроліту, що містить дифосфат і цитрат лужного металу, тривалості імпульсу $2\cdot 10^{-3}$ і паузи $1\cdot 10^{-3}$, густині струму 70 A/дм^2 , температурі $40\text{ }^\circ\text{C}$ протягом 60 хв. Швидкість розчинення сплаву становить $15,2\text{ г/дм}^2\cdot\text{хв}$

Джерела інформації:

55 1. Пат. 23360 Україна, МПК C25B 1/00. Спосіб електрохімічного перероблення вторинної сировини вольфраму / Зозуля Г. І., Івашків В. Р., Яворський В. Т., Срібний В. М., Кутий О. І.; заявник і патентовласник Національний університет "Львівська політехніка". - № u200612342; заяв. 24.11.2006; опубл. 25.05.2007, Бюл. № 7/2007.

60 2. Пат. 2189402 Российская Федерация, МПК C25C 1/06, C22B 34/36, C22B 7/00. Способ переработки отходов твердых сплавов / Алкацев М. И., Гуриев В. Р.; заявитель и

патентообладатель Северо-Кавказский государственный технологический университет. -
№ 2001105132/02: заявл. 21. 02. 2001; опубл. 20. 09. 2001.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

5

Спосіб електрохімічного перероблення псевдосплавів вольфраму, що включає анодне розчинення вторинної сировини, який **відрізняється** тим, що поляризацію здійснюють імпульсним струмом густиною 30- 100 А/дм² при тривалості імпульсу $1 \cdot 10^{-1}$ і паузи $1 \cdot 10^{-3}$ с у розчині електроліту, що містить дифосфат і цитрат лужного металу, при температурі 30-40 °С.

10

Комп'ютерна верстка М. Ломалова

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Урицького, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут промислової власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601